

Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin İnternete Dayalı Uzaktan Eğitim Yöntemine Yönelik Görüşlerinin Belirlenmesi

Atınç OLCA¹, Bülent DÖŞ²

Geliş Tarihi	16.10.2015	Kabul Tarihi	21.02.2016
--------------	------------	--------------	------------

Öz

Bu araştırmanın temel amacı; ön lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin İnternete Dayalı Uzaktan Eğitim (İDUE) yöntemi konusundaki görüşlerini faktörler itibariyle belirlemektir. Çalışma örneklemini Gaziantep Üniversitesi Turizm ve Otelcilik Meslek Yüksekokulu'nda 2013-2014 Akademik Yılı Güz Dönemi'nde derslere devam eden 232 öğrenci oluşturmaktadır. Çalışmada veri toplamak amacıyla araştırmacılar tarafından oluşturulan veri toplama aracı kullanılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre araştırmaya katılan öğrenciler İDUE yönteminin en çok istenilen zamanda ve istenilen yerde derslerine devam etmelerine olanak sağlamasının önemli olduğunu belirtmişlerdir. İDUE yönteminin okullarında uygulanması gerektiğini ve bu yöntemin maliyetleri azaltacağını düşündüklerini ifade etmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: İnternete temelli öğrenme, uzaktan eğitim, turizm eğitimi.

¹Gaziantep Üniversitesi, Turizm Fakültesi, Gaziantep-Türkiye

E-posta: olcay@gantep.edu.tr

²Gaziantep Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Gaziantep-Türkiye

E-posta: bulent.dos@gantep.edu.tr

Determination of the Tourism Education of Students' Opinions on the Internet-Based Distance Education Methods

Atınç OLCAY, Bülent DÖŞ

Received

16.10.2015

Accepted

21.02.2016

Abstract

The main aim of this study; pre-bachelor education in the tourism area of Internet-based distance education students (IDU to) their views on the methods to identify as of factors. The sample consists of 232 students in the Tourism and Hotel-Vocational School of Higher Education at Gaziantep University in Turkey in 2013-2014 education year. The data collection tool was created by researchers. According to the results, students reported the importance of the IBDL method especially for eliminating the time and space constraints. Students also stated that IBDL method should be used in educational settings to reduce the costs. IDU method should be implemented in schools and stated that they thought it would reduce the costs of this method.

Keywords: Internet based learning, distance learning, tourism education.

Giriş

Dünya çapında ağın (World Wide Web) 1991 yılında gelişmesiyle İnternet kullanımı artmaya başlamıştır (internetworldstats.com). İnternet şu anda dünyadaki en büyük bilgi kaynağı olmanın yanında insanların kullandığı en hızlı iletişim aracıdır (learningpartnership, 2006). İnternete dayalı uzaktan eğitim (İDUE) ile kişi istediği yer ve zamanda bir öğretimsel faaliyette bulunabilir. Ayrıca İDUE başka formatlarla anlatılamayacak konuların anlatılmasını ve bireye uygun araçların geliştirilmesini olanaklı kılar (Cook, 2007; Ruiz, Mintzer ve Leipzig, 2007). İDUE ile simülasyonlar, bireye uygun özel öğretim materyalleri hazırlanabilir. Simülasyonlar ile tehlikeli veya pahalı öğretimsel etkinlikler daha ucuz ve tehlikesiz bir şekilde öğretilir.

E-Öğrenme, teknoloji destekli öğrenme, bilgisayar temelli öğrenme, web temelli eğitim, online öğrenme, çevrimiçi öğrenme, multimedya öğrenme, sanal öğrenme gibi kavramlar benzer kavramlardır ve zaman zaman birbirlerinin yerine kullanılmaktadır (Guri-Rosenblit, 2005; Anohina, 2005). Detaya inildiğinde bu kavramların hepsi birbirinden farklı olsa da genel kullanımda hepsi öğrenenle öğretmenin fiziksel olarak birbirinden uzakta olduğu ve İnternet teknolojilerinin eğitsel süreci desteklediği bir eğitim biçimi olarak düşünülmektedir. Yukarıda sayılan öğrenme türlerinin temel iletişim aracı İnternet olduğundan, bu çalışmada İDUE kavramı kullanılmıştır.

İnternet tabanlı öğrenme sisteminde öğrenci İnternet üzerinden bir Öğrenme Yönetim Sistemine kullanıcı adı ve şifre ile girerek dersini takip eder. Sistem öğrencinin derse ne zaman girdiğini, ne kadar bağlı kaldığı, hangi ders notlarını incelediği, hangi sınav ve ödevleri tamamladığı gibi bilgileri rapor olarak hazırlayabilir ve sunabilir (Ozan, 2008). Bu sisteme interaktif dersler eklenebilir, çevrimiçi ve çevrimdışı tartışma forumları, bloglar, bağlantılar eklenerek öğrencilerin öğrenme etkinlikleri artırılabilir. Ayrıca bu sistemlerde eşzamanlı dersler ve eşzamansız etkinlikler yapılabilir.

İDUE birçok yararları ve sınırlılıkları vardır. Yararları şu şekilde ifade edilebilir (Quintana, 1996):

- Derslere uygun zamanda çalışma esnekliği
- Tartışmalara, sohbetlere derse çalıştıktan sonra katılabilme (Asenkron iletişim)
- Sınıf arkadaşlarıyla istenilen zamanda ve istenilen yerde görüşme, dosya alıp gönderme, anlık iletişim (Senkron iletişim)
- Derslere katılma maliyetlerini azaltma

- Uluslararası dersler ile çok farklı derslere katılabilme, farklı kültürlerden insanlarla aynı yerde, aynı kalitede eğitim alma imkânı
- Lineer olmayan eğitim (öğrencinin kendi hızında ilerleyebilme imkânı)

İDUE'nin yararları olduğu kadar, kısıtlılıkları da vardır. Bunlar şu şekilde ifade edilebilir (Quintana, 1996):

- Motivasyon düşüklüğü öğrencilerin ders bırakmasına neden olabilir
- İnternet ile haberleşme, iletişim bazı öğrenciler için zor olabilir
- Bazı öğrenciler internet ile haberleşmeden hoşlanmayabilirler ve iletişim kurmayabilirler
- İnternet ve bilgisayar altyapısının maliyeti öğrenci sayısını kısıtlayabilir
- Bazı öğrenciler evlerinde bilgisayar sorunlarıyla karşılaşabilir ve sorunu çözemiyorsa motivasyonunu kırabilir.

İDUE kurslarında karşılaşılan en önemli sorunlardan birisi de öğrencilerin dersi bitirmeden yarıda bırakmasıdır. Yüz yüze eğitim ile karşılaştırıldığında İDUE'de dersi yarım bırakma çok fazladır (Wang vd., 2012). Coursera adlı sitenin verilerine göre KAÇK kurslarını tamamlama oranı % 10 civarındadır (Kolowich, 2013). Bunun yanında öğrencilerin İDUE sistemine alışık olmamaları da onların motivasyonlarını azaltabilir.

Ülkemizde İDUE ile birçok üniversitede önlisans ve lisans düzeyinde eğitimler verilmektedir (2013 ÖSYM kılavuzu). Sadece sözel alanlarda değil, mühendislik alanlarında da uzaktan eğitim uygulamaları mevcuttur. Gelecekte daha çok farklı alanlarda İDUE uygulamaları olacağı düşünülebilir. Çünkü teknoloji ilerledikçe iletişim ve ulaşım imkânları da artmaktadır. Eğitimciler de bu imkânlardan hemen yararlanarak öğretimlerini değişik ihtiyaç grubundaki insanlar için çeşitlendirmek istemektedirler.

Sloan-C vakfı 2002 yılından itibaren uzaktan eğitim ile ilgili her yıl raporlar yayınlamaktadır. 2013 verileri ile yayınladığı raporda eğitim kurumları yöneticilerinin %70'i İDUE'in gelecekteki planlarında çok önemli yere sahip olduğunu belirtmişlerdir (Allen ve Seaman, 2014).

İDUE öğrenci başarısını artırır mı? İDUE iyi planlanırsa, öğrenme materyalleri öğrenci ihtiyaçlarına ve öğrenme hedeflerine uygun hazırlanırsa, öğrenci ve öğretmen aktif olarak sisteme katılırsa geleneksel eğitim kadar veya daha iyi bir eğitim imkânı sunabilir. Means vd., (2009) yaptıkları meta analizde İDUE'in sadece yüz yüze yapılan eğitimden daha

güçlü öğrenme çıktıkları sağladığını bulmuşlardır. Zhao vd., (2005) yaptıkları meta analiz çalışmasında İDUE modelinde başarının en önemli faktörü olarak eğitimcinin sistemde öğrenciye yardımcı olması, onu yönlendirmesi ve sürekli iletişim halinde olması gerektiğini belirtmiştir. Allen ve Seaman (2011) yaptıkları çalışmada akademisyenlere online eğitim ile yüz yüze eğitimi karşılaştırmalarını istemiştir. Çalışmada akademisyenlerin büyük bir çoğunluğu İDUE'in yüz yüze eğitimden daha iyi sonuçlar verdiğini belirtmişlerdir. İDUE öğrenci başarısı üzerinde önemli bir etkisinin olduğu bazı çalışmalarda da belirtilmektedir (Rodgers, 2008; Oyevd, 2012).

İDUE sisteminde öğrenme ortamı sadece online, belirli bir parçası online diğer parçası yüz yüze veya yüz yüze eğitime online destek şeklindeki modellerle olabilir. Burada esas amaç öğrencilerin daha hızlı ve kolay öğrenmelerini sağlamak olmalıdır. İDUE ile bilgisayar programlarının bireysel eğitime yönelik interaktif uygulamalarının kullanımı öğrencilere sunulmaktadır. Bu da öğrencilerin memnuniyetini ve İDUE derslerinin etkinliğini artırmaktadır. Birçok çalışmada katılımcılar İDUE'in yüz yüz eğitimden daha iyi olduğunu, bu tür eğitimden daha memnun kaldıklarını açıklamışlardır (Leh, 2002; Dziuban vd., 2004; Dos, 2014). Öğrenciler İDUE ile en çok istedikleri zaman ve mekânda derslere erişimi ve interaktif içeriklere ulaşmanın kendileri açısından iyi bir kazanım olduğunu belirtmişlerdir (Köksalan, Sevindik ve Olcay, 2011; Dos, 2014). Yıldız (2011) senkron olarak yapılan İnternet tabanlı derslerin öğrencilerin daha çok ilgisini çektiğini bulmuştur. Senkron derslerin yüz yüze ders gibi olması öğrencilerin olumlu tutum geliştirmesine neden olabileceğini ortaya koymuştur. Özkul ve Aydın (2012) üniversite öğrencileri ile yaptıkları çalışmada öğrencilerin İDUE'de en çok harmanlanmış öğrenmeyi tercih ettiklerini bulmuştur. Harmanlanmış öğrenme yüz yüze eğitim ile İDUE en iyi ve olumlu yanlarını bir araya getirmeye çalışan bir uzaktan eğitim modelidir. Günümüzde öğrenciler İnterneti günlük hayatta sıklıkla kullandıkları, genellikle sosyal paylaşım ağlarıyla iletişimde oldukları için İDUE uygulamalarına karşı olumlu tutum sergilemektedirler. Yakın ve Tınmaz (2013) üniversite öğrencilerinin İDUE yönelik hazır bulunurluklarını inceledikleri çalışmada öğrenciler kendilerini yeterli gördüklerini belirtmişlerdir. Sahin ve Shelley (2008) yaptıkları çalışmada İDUE yönelik memnuniyetin bilgisayar ve teknolojiye ilişkin bilgi ve başarı seviyesi yükseldikçe arttığını bulmuşlardır. Işık, Karakış ve Güler (2010) yaptıkları çalışmada birçok öğrencinin İDUE yönelik olumlu tutumları olduğunu bulmuşlardır. İDUE kullanılan öğrenme içerikleri iyi hazırlandığı takdirde öğrenciler için iyi bir öğrenme aracı olarak kullanılabilir. İnteraktif olarak hazırlanan ve içerisinde bol miktarda resim, video gibi multimedya araçlarının olduğu içerikleri öğrenciler daha çok sevmektedir (Teresa ve

Ana, 2008). Dos ve Demir (2013) İDUE’deblog kullanmayı incelemişler ve öğrencilerin bu sayede yansıtıcı düşünme becerilerinin geliştiğini bulmuşlardır.

Bu araştırmanın temel amacı; ön lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin İnternete Dayalı Uzaktan Eğitim (İDUE) yöntemi konusundaki görüşlerini faktörler itibariyle belirlemek ve bu faktörler ile çeşitli demografik değişkenler arasında anlamlı bir farklılığın olup olmadığını ortaya koymaktır.

Önlisans öğrencilerinin İDUE yöntemi konusundaki görüşlerinin faktörler itibariyle belirlemek ve bu faktörler ile çeşitli değişkenler arasında bir farklılığın olup olmadığını saptamak amacıyla yapılan bu çalışmadan elde edilen sonuçların; İDUE yöntemi konusundaki öğrenci görüşlerinin belirlenmesi, bu görüşleri oluşturan faktörlerin ortaya konması, yöntemin zayıf ve güçlü yönlerinin bilinmesi ve böylelikle birtakım problemlere çözüm sağlaması, eğitim kalitesinin yükselmesine katkı sağlaması ve eğitim camiasının her kademesindeki taraflara bir fikir vermesi açısından önem taşımaktadır.

Bu araştırma sürecinde İDUE yöntemine ilişkin gerçekleştirilen araştırmalar detaylı bir biçimde incelenmiştir. Ancak turizm eğitiminde İDUE yöntemine ilişkin alan yazında yeterli araştırmanın olmadığı görülmüştür. Bu bağlamda bu araştırmanın alan yazındaki boşluğu gidereceği ve gelecek çalışmalar için referans oluşturacağı düşünülmektedir. Bununla birlikte bu araştırmanın turizm eğitimi alan öğrenciler üzerinde gerçekleştirilmesi araştırmayı diğer araştırmalardan farklı kılmaktadır. Öte yandan araştırmayı önemli kılan bir diğer özelliği ise araştırmanın örneklemini oluşturan öğrencilerin en az bir kere e-öğrenme derslerine katılmış olmasıdır. Diğer bir ifadeyle araştırmanın örneklem grubunun İDUE hakkında bilgi ve deneyim sahibi olması, araştırmanın amacına ulaşmasını sağlamada hayati bir öneme sahiptir. Dolayısıyla gerçekleştirilen bu çalışmayla öğrencilerin İDUE’ye yönelik görüşlerinin bir anlamda fotoğrafı çekilmiş ve bundan sonraki araştırmalar içinde önemli bir kaynak oluşturacağı düşünülmektedir.

Materyal ve Yöntem

Bu bölüm, evren ve örneklem, veri toplama aracı ve içeriği, esas uygulama ve ölçümün güvenilirliği ve ölçek faktörlerinin belirlenmesi başlıkları olmak üzere 4 başlık altında ele alınmıştır.

Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın çalışma evrenini, 2013-2014 Akademik Yılı Güz Dönemi’nde Seyahat, Turizm ve Eğlence Hizmetleri ile Otel, Lokanta ve

İkram Bölümleri'nde aktif kayıtlı ve derslere devam eden 570 öğrenci oluşturmaktadır.

Bu araştırmanın örneklemini ise Seyahat, Turizm ve Eğlence Hizmetleri ile Otel, Lokanta ve İkram Bölümlerinde eğitimine devam eden 232 öğrenci olarak belirlenmiştir.

Araştırma kapsamında evren büyüklüklerinin ortaya konulmasından sonra önemli olan diğer bir konu ise, evreni temsil edebilecek örneklem sayısının tespit edilmesidir. Altunışık vd. (2007:127) tarafından ortaya konulan ve ilgili yazında çok sayıda araştırmacı tarafından göz önüne alınan evren büyüklüklerine göre bu araştırmada belirlenen evreni temsil etme yeteneğine sahip örneklem büyüklüğü 230'dur. Dolayısıyla bu çalışmada elde edilen örneklem sayısının araştırma evrenini temsil etme yeteneğine sahip olduğu söylenebilir.

Veri Toplama Aracı ve İçeriği

Bu araştırmadan elde edilen verilerin toplanmasında anket yöntemi kullanılmıştır. İDUE yöntemi konusundaki görüşlerini oluşturan faktörlerin belirlenmesine yönelik 30'lu olumlu ve 6'sı olumsuz önermeden oluşan ve 5'li Likert Ölçeği formatında hazırlanmış toplam 36 ifade yer almıştır. Olumlu ifadeler "5=Tamamen Katılıyorum, 1=Hiç Katılmıyorum", olumsuz ifadeler ise "1=Tamamen Katılıyorum, 5=Hiç Katılmıyorum" şeklinde kodlanmıştır. Bu ifadelerin bir kısmının hazırlanmasında Yıldırım Kızgın ile Tahir Benli'nin hazırladıkları anket formundan yararlanılmıştır. Diğer sorular ise alan yazın taraması ve araştırmacıların konu hakkındaki birikimleri ile hazırlanmıştır. Bununla beraber bu araştırmaya katılan 1. sınıf öğrencileri 1 dersi, 2. sınıf öğrencileri ise 2 dersi İDUE yöntemi ile daha önce almışlardır. Dolayısıyla bu öğrencilere İDUE yöntemi ile almış oldukları bu ders(ler)de gösterdikleri akademik başarı düzeylerini belirlemeye yönelik 2 soru daha yöneltilmiştir. Bu anketlerden elde edilen veriler "SPSS 21.0" istatistik paket programı ile analiz edilmiştir.

Esas Uygulama ve Ölçümün Güvenilirliği

Esas uygulaması 2014 yılı Şubat ayında araştırmacılar tarafından sınıf ortamında gerçekleştirilmiştir. Bu uygulama, 232 öğrenci üzerinde gerçekleştirilmiş ve anket formlarının tamamının geçerli olduğu görülmüştür.

Esas uygulama ölçümünün güvenilirliğine ilişkin olarak öncelikle Cronbach's Alpha katsayısı hesaplanmıştır. Buna göre anketin II. Bölümünü oluşturan 36 ifadenin tamamı için Cronbach's Alpha katsayısı 0,873, ilk 18 ifade için 0,834 ve son 18 ifade için ise 0,764 olarak hesaplanmıştır.

Özdamar (2004:632-633)'a göre elde edilen bu sonuçlara göre ölçüm, 36 ifadenin tamamı ile ilk 18 ifade için yüksek derecede güvenilir ($0,80 < \text{Cronbach's Alpha} < 1,00$) ve son 18 ifade için ise güvenilirdir ($0,60 < \text{Cronbach's Alpha} < 0,80$).

Bu aşamadan sonra veri setinin faktör analizi için uygun olup olmadığına bakılmıştır. Bunun için önce örneklem büyüklüğü hususu göz önünde bulundurulmuştur. Comrey ve Lee (1992), 200 katılımcının örneklem büyüklüğü şartını sağlamada ortalama derecede kabul edilebilir bir durum olarak değerlendirmişlerdir (Akbulut, 2010:86). Bu bağlamda 232 katılımcı üzerinde yapılan bu araştırmada örneklem büyüklüğünün faktör analizi için uygun olduğunu söylemek mümkündür. Bu aşamadan sonra değişkenler arasında yeterli bir oranda ilişkinin olup olmadığını anlayabilmek amacıyla Bartlett Küresellik Testi uygulanmış ve anketin ikinci bölümünü oluşturan 36 ifade için $p = 0,000$ ($p < 0,05$) şeklinde anlamlı hesaplanmış ve bu değişkenlerle arasında faktör analizi yapmaya yeterli düzeyde bir ilişki olduğu görülmüştür. Son olarak da değişkenler arası korelasyonların faktör analizine uygunluğunu test etmek amacıyla Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) Örneklem Yeterliliği Testi uygulanmış ve 630 serbestlik derecesinde KMO değeri 0,877 olarak hesaplanmıştır. Bununla beraber ifadelerin faktör yük değerlerinin ise 0,454 ile 0,823 arasında olduğu görülmüştür. Durmuş vd. (2013) 'e göre elde edilen bu değerler mükemmel bir seviyede uyumun göstergesidir.

Bununla beraber anket formunu oluşturan bütün ifade grubunun genel olarak faktör analizine uygun olduğu yukarıda yapılan analizlerle tespit edildikten sonra ifadelerin tek tek her birinin faktör analizine uygunluğunu ölçmek amacıyla Measures of Sampling Adequacy (MSA) değerlerine de bakılmıştır. Buna göre ankette yer alan 36 ifadenin MSA değerlerinin 0,530 ile 0,957 arasında olduğu hesaplanmış ve her bir ifadenin faktör analizine uygun olduğu görülmüştür (Durmuş vd., 2013:81). Bu sonuçlardan sonra ölçek faktörlerinin belirlenmesi aşamasına geçilmiştir.

Ölçek Faktörlerinin Belirlenmesi

Faktör analizinde son aşama ölçek faktörlerinin belirlenmesidir. Ölçek faktörlerinin belirlenmesi, değişkenler arasındaki ilişkiyi en iyi yansıtan en az faktör sayısını belirlemek amacıyla gerçekleştirilir (Akbulut, 2010:87). Bundan hareketle, öğrencilerin İDUE yöntemi konusundaki görüşlerini ölçen değişkenler arasındaki ilişkiyi en iyi yansıtan, en az faktörün belirlenebilmesi amacıyla Kaiser Kriteri'ne göre temel bileşenler (Principal Components) analizi gerçekleştirilmiş ve ortaya 9 faktörlü bir yapı çıkmış ve 630 serbestlik derecesinde KMO değerinin 0,877 olduğu görülmüştür. Bu faktörlerin toplam varyansı açıklama oranı %61,504 ve soruların faktör yük

değerlerinin ise 0,454 ile 0,823 arasında olduğu görülmüştür. Bu aşamada birden çok faktör altında yer alan ve faktör yük değerleri arasındaki farkın 0,10'dan düşük olduğu tespit edilen 8 ifade (3, 18, 19, 30, 31, 32, 33 ve 34. maddeler) binişik madde kabul edilerek ölçekten çıkarılmıştır. Bu kez 28 ifade üzerinden temel bileşenler analizi gerçekleştirilmiş ve ortaya 7 faktörlü bir yapı çıkmış ve 378 serbestlik derecesinde KMO değerinin 0,895 olduğu görülmüştür. Bu faktörlerin toplam varyansı açıklama oranı %61,363 ve ifadelerin faktör yük değerlerinin ise 0,485 ile 0,722 arasında olduğu görülmüştür. Bu aşamada birden çok faktör altında yer alan ve faktör yük değerleri arasındaki farkın 0,10'dan düşük olduğu tespit edilen 2 ifade (15 ve 29. maddeler) binişik madde kabul edilerek ölçekten çıkarılmıştır. Bu kez 26 ifade üzerinden yinelenen temel bileşenler analizi sonucunda ortaya 6 faktörlü bir yapı çıkmış ve 325 serbestlik derecesinde KMO değerinin 0,896 olduğu görülmüştür. Bu faktörlerin toplam varyansı açıklama oranı %59,131 ve faktör yük değerlerinin ise 0,455 ile 0,690 arasında olduğu görülmüştür. Bu aşamadan sonra herhangi bir binişik madde olmadığı görülmüştür. Rotasyon işlemine geçmeden önce 26 ifade üzerinden ölçümün güvenilirliğine ilişkin Cronbach's Alpha katsayısı tekrar hesaplanmış ve anketin tamamına ait Cronbach's Alpha katsayısının 0,877, anketin birinci yarısına (n=13) ait Cronbach's Alpha katsayısının 0,863 ve ikinci yarısına (n=13) ait Cronbach's Alpha katsayısının ise 0,731 olduğu görülmüştür.

Tüm sorunlu ve karmaşık maddeler ölçekten çıkarılıp kalan haliyle ölçümün güvenilirliğine ilişkin gerçekleştirilen testlerin bu olumlu sonuçlarından sonra mevcut bu 6 faktörü daha iyi yorumlayabilmek için orthogonal yaklaşımlardan biri olan Varimax yöntemiyle rotasyon işlemi gerçekleştirilmiştir. Bunun sonucunda 1 maddenin (20. madde) birden çok faktör altında yer aldığı ve faktör yük değerleri arasındaki farkın 0,10'dan düşük olduğu görülmüş ve binişik madde kabul edilerek ölçekten çıkarılmıştır. Bu kez 25 ifade üzerinden Varimax yöntemiyle rotasyon işlemi gerçekleştirilmiş ve ortaya yine 6 faktörlü bir yapı çıkmış ve 300 serbestlik derecesinde KMO değerinin 0,894 olduğu görülmüştür. Bu faktörlerin toplam varyansı açıklama oranı %60,110 ve soruların faktör yük değerlerinin ise 0,465 ile 0,690 arasında olduğu görülmüştür. Yine bu aşamada 1 maddenin (2. madde) birden çok faktör altında yer aldığı ve faktör yük değerleri arasındaki farkın 0,10'dan düşük olduğu görülmüş ve binişik madde kabul edilerek ölçekten çıkarılmıştır. Bu kez 24 ifade üzerinden Varimax yöntemiyle rotasyon işlemi gerçekleştirilmiş ve ortaya 6 faktörlü bir yapı çıkmış ve 276 serbestlik derecesinde KMO değerinin 0,898 olduğu görülmüştür. Bu faktörlerin toplam varyansı açıklama oranı %61,551 ve faktör yük değerlerinin ise 0,471 ile 0,707 arasında olduğu görülmüştür. Yine bu aşamada 1 maddenin (9. madde) birden çok faktör altında yer aldığı ve faktör yük değerleri arasındaki farkın 0,10'dan düşük olduğu görülmüş ve

binşik madde kabul edilerek ölçekten çıkarılmıştır. Bu kez 23 ifade üzerinden Varimax yöntemiyle rotasyon işlemi gerçekleştirilmiş ve ortaya 5 faktörlü bir yapı çıkmış ve 253 serbestlik derecesinde KMO değerinin 0,890 olduğu görülmüştür. Bu faktörlerin toplam varyansı açıklama oranı %57,756 ve faktör yük değerlerinin ise 0,454 ile 0,692 arasında olduğu görülmüştür. Yine bu aşamada 1 maddenin (8. madde) birden çok faktör altında yer aldığı ve faktör yük değerleri arasındaki farkın 0,10'dan düşük olduğu görülmüş ve binşik madde kabul edilerek ölçekten çıkarılmıştır. Bu kez 22 ifade üzerinden Varimax yöntemiyle rotasyon işlemi gerçekleştirilmiş ve ortaya 5 faktörlü bir yapı çıkmış ve 231 serbestlik derecesinde KMO değerinin 0,887 olduğu görülmüştür. Bu faktörlerin toplam varyansı açıklama oranı %58,789 ve faktör yük değerlerinin ise 0,467 ile 0,705 arasında olduğu görülmüştür. Bu aşamadan sonra herhangi bir binşik madde olmadığı görülmüş ve rotasyon işlemine son verilmiştir. Sonuç itibariyle ölçeğin 5 faktörlü olduğu ve 1. Faktörün 8, 2. Faktörün 6, 3. Faktörün 4, 4. Faktörün 2 ve 5. Faktörün ise 2 madde içerdiği görülmüştür. Bu aşamadan sonra faktörler itibariyle ölçümün güvenilirliğini saptamak için Croanbach's Alpha katsayıları hesaplanmış ve 1. Faktörün 0,862, 2. Faktörün 0,846, 3. Faktörün 0,681, 4. Faktörün 0,331 ve 5. Faktörün ise 0,177 olduğu görülmüştür. Bu noktada 4. ve 5. Faktörlerin Croanbach's Alpha katsayılarının güvenilirlik sınırlarının oldukça altında olduğu görülmüştür. Dolayısıyla bu faktörleri oluşturan ifadeler bu kavramı tutarlı bir şekilde açıklayamamışlardır. Buna göre her ne kadar ifadeler anlamlı bir şekilde bir araya gelmişlerse de Croanbach's Alpha katsayılarının düşük olmasından dolayı 4. ve 5. Faktörler ölçekten çıkarılmıştır. Sonuç olarak faktörler itibariyle gerçekleştirilen bu güvenilirlik analizinden sonra ölçeğin 3 faktör ve 18 ifadeden oluştuğu görülmüştür.

Bu 3 faktöre ilişkin; özdeğerler ve varyansı açıklama oranları ile birlikte ölçekte yer alan her bir maddenin hangi faktörle ilişkili olduğunu belirten faktör yük değerleri ve faktörlere ait Cronbach's Alpha katsayıları ile faktörlerin ortalama ve standart sapma değerleri Tablo 1'de gösterilmiştir.

Yapılan tüm analizler sonucunda, önlisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerin İDUE yöntemi konusundaki görüşlerinin 3 faktör altında toplandığı görülmüş ve bu 3 faktör araştırmacılar tarafından aşağıdaki gibi isimlendirilmiştir.

1. Faktör: Akademik Başarı ve Tercih
2. Faktör: Öğrenme Ortamı ve Kullanışlılık
3. Faktör: Ekonomiklik ve Ulaşılabilirlik

Tablo 1: Faktörlere Ait Bazı Analiz Sonuçları

No	İfadeler	Faktörler		
		1	2	3
S.22	İnternete dayalı uzaktan eğitim yönteminin kullanımı ve adapte olması kolaydır	0,771		
S.27	İnternete dayalı uzaktan eğitim yöntemi öğrenciyi daha başarılı kılar	0,692		
S.21	Tüm derslerimi internete dayalı uzaktan eğitim ile almak isterim	0,669		
S.28	İnternete dayalı uzaktan eğitim yöntemini daha önce kullanmayanlara tavsiye ederim	0,656		
S.24	İnternete dayalı uzaktan eğitim klasik sınıf ortamı eğitimiminin bir alternatifidir	0,618		
S.23	İnternete dayalı uzaktan eğitim yöntemini istediğim yer ve zamanda kullanmak oldukça yararlı ve avantajlıdır	0,607		
S.26	İnternete dayalı uzaktan eğitim daha yaygın ve etkin kullanılmalıdır	0,562		
S.25	İnternete dayalı uzaktan eğitim öğrencilere daha çok tekrar yapma imkânı sağlar	0,542		
S.7	İnternete dayalı uzaktan eğitim daha kolay bir öğrenme sağlar		0,767	
S.1	İnternete dayalı uzaktan eğitim günümüz teknolojik koşullarında meslek yüksekokullarının kullanılması gereken bir yöntemdir		0,759	
S.5	İnternete dayalı uzaktan eğitim her meslek yüksekokulunda uygulanmalıdır		0,755	
S.6	İnternete dayalı uzaktan eğitim daha hızlı bir öğrenme sağlar		0,753	
S.4	İnternete dayalı uzaktan eğitim kaynakların daha verimli kullanılmasını sağlar		0,651	
S.10	İnternete dayalı uzaktan eğitim öğrencilere daha eğlenceli bir öğrenme sağlar		0,496	
S.12	İnternete dayalı uzaktan eğitim dersin konunun ileri gelen uzmanları tarafından verilmesine imkân sağlar			0,722
S.14	İnternete dayalı uzaktan eğitim öğrencilerin artan eğitim ihtiyaç ve çeşitliliğinin karşılanması açısından önemli bir fırsattır			0,582
S.11	İnternete dayalı uzaktan eğitim öğrencilere psikolojik açıdan daha rahat bir öğrenme sağlar			0,547
S.13	İnternete dayalı uzaktan eğitim öğrencilerin öğretim maliyetlerini (seyahat, konaklama, yeme-içme, kırtasiye giderleri vb.) azaltır			0,537
Öz Değer		4,077	3,854	2,079
Faktörlerin Varyansı Açıklama Oranı (%)		22,651	21,413	11,552
Toplam Varyansın Açıklanma Oranı (%)		55,616		
KMO Değeri (Serbestlik Derecesi:153)		0,903		
Ölçeğin Tamamının Cronbach's Alpha Katsayısı (n=18)		0,907		
Ölçeğin Birinci Yarısının Cronbach's Alpha Katsayısı (n=9)		0,837		
Ölçeğin İkinci Yarısının Cronbach's Alpha Katsayısı (n=9)		0,870		
Faktörlerin Cronbach's Alpha Katsayısı		0,862	0,846	0,681
Faktörlerin Ortalama Değerleri		3,0517	2,8987	3,4547
Faktörlerin Standart Sapma Değerleri		0,9020	0,9639	0,8585

Bu aşamadan sonra öğrencilerin İDUE yöntemine konusundaki görüşleri ile çeşitli değişkenler arasındaki ilişkinin ortaya konmasında hangi testin kullanılacağına belirlenebilmesi için faktörlere ait verilerin normal bir dağılım gösterip göstermediklerine bakılmıştır. Bunun için de öncelikle 3 faktöre ait verilerin ortalama değerlerinin ortalaması alınmış ve elde edilen tüm faktörlere ait ortalama değerlerin dağılımı Kolmogorov-Smirnov Testi ($n>30$) ile analiz edilmiştir. Analiz sonucunda verilerin normal bir dağılıma sahip olduğu görülmüştür ($SD=232$, $Sig.=0,200$, $p>0,05$). Bu sonuçtan hareketle bağımsız değişkenler ile görüşler arasında bir ilişkinin olup olmadığının aranmasında parametrik test yöntemlerinin kullanılması gerektiği görülmüştür.

Araştırma Bulguları

Bu bölümde araştırma kapsamında elde edilen bulguların analizi yer almaktadır. Öğrencilerin İDUE yöntemi konusundaki görüşleri ve bu görüşlerin çeşitli demografik değişkenlerle olan ilişkisi başlıklarıyla ortaya konulmuştur.

Öğrencilerin İDUE Yöntemi Konusundaki Tutumlarına İlişkin Bulgular

Bu bölümde araştırmaya katılan öğrencilerin anketin II. Bölümünde yer alan İDUE yöntemi konusundaki görüşlerine dair bulgular yer almaktadır. Bu görüşlerin belirlenmesinde faktörler itibarıyla ifadelerin ortalaması ve standart sapma değerleri hesaplanmıştır. Bulgular Tablo 2’de gösterilmiştir.

Öğrencilerin İDUE yöntemi konusundaki görüşlerini oluşturan faktörlerin aritmetik ortalamalarına bakıldığında; 1. ve 2. Faktörler için “Kararsızım” ve 3. Faktör için “Katılıyorum” şeklinde bir tutum olduğu görülmektedir.

“İnternete dayalı uzaktan eğitim yöntemini istediğim yer ve zamanda kullanmak oldukça yararlı ve avantajlıdır ile internete dayalı uzaktan eğitim yönteminin kullanımı ve adapte olması kolaydır” ifadelerine katılımın diğer ifadelerle kıyasla daha yüksek olduğu görülmüştür. Bununla birlikte en az katılımın ise; “tüm derslerimi internete dayalı uzaktan eğitim ile almak isterim ile İnternete dayalı uzaktan eğitim yöntemi öğrenciyi daha başarılı kılar” ifadelerinde olduğu görülmektedir (Tablo 2).

“İnternete dayalı uzaktan eğitim günümüz teknolojik koşullarında meslek yüksekokullarının kullanması gereken bir yöntemdir ile internete dayalı uzaktan eğitim her meslek yüksekokulunda uygulanmalıdır” ifadelerine katılımın diğer ifadelerle kıyasla daha yüksek olduğu görülmüştür. Bununla birlikte en az katılımın ise; “İnternete dayalı uzaktan eğitim daha hızlı bir öğrenme sağlar ile internete dayalı uzaktan eğitim öğrencilere daha eğlenceli bir öğrenme sağlar” ifadelerinde olduğu görülmektedir (Tablo 2).

Tablo 2: Öğrencilerin İDUE Yöntemi Konusundaki Görüşlerini Belirlemeye Yönelik İfadelerin Ortalama ve Standart Sapma Değerlerine İlişkin Sonuçlar

İfadeler	Ortalama	Standart Sapma
1.Faktör: Akademik Başarı ve Tercih	3,0517	0,9020
İnternete dayalı uzaktan eğitim yönteminin kullanımı ve adapte olması kolaydır	3,2629	1,2431
İnternete dayalı uzaktan eğitim yöntemi öğrenciyi daha başarılı kılar	2,7069	1,2793
Tüm derslerimi internete dayalı uzaktan eğitim ile almak isterim	2,5819	1,4240
İnternete dayalı uzaktan eğitim yöntemini daha önce kullanmayanlara tavsiye ederim	3,0474	1,2698
İnternete dayalı uzaktan eğitim klasik sınıf ortamı eğitiminin bir alternatifidir	3,1767	1,1504
İnternete dayalı uzaktan eğitim yöntemini istediğim yer ve zamanda kullanmak oldukça yararlı ve avantajlıdır	3,6250	1,1173
İnternete dayalı uzaktan eğitim daha yaygın ve etkin kullanılmalıdır	2,9483	1,2949
İnternete dayalı uzaktan eğitim öğrencilere daha çok tekrar yapma imkânı sağlar	3,0647	1,3093
2. Faktör: Öğrenme Ortamı ve Kullanışlılık	2,8987	0,9639
İnternete dayalı uzaktan eğitim daha kolay bir öğrenme sağlar	2,5862	1,3064
İnternete dayalı uzaktan eğitim günümüz teknolojik koşullarında meslek yüksekokullarının kullanması gereken bir yöntemdir	3,2543	1,3863
İnternete dayalı uzaktan eğitim her meslek yüksekokulunda uygulanmalıdır	3,1422	1,3164
İnternete dayalı uzaktan eğitim daha hızlı bir öğrenme sağlar	2,4310	1,1822
İnternete dayalı uzaktan eğitim kaynakların daha verimli kullanılmasını sağlar	3,1293	1,2276
İnternete dayalı uzaktan eğitim öğrencilere daha eğlenceli bir öğrenme sağlar	2,8491	1,2651
3. Faktör: Ekonomiklik ve Ulaşılabilirlik	3,4547	0,8585
İnternete dayalı uzaktan eğitim dersin konunun ileri gelen uzmanları tarafından verilmesine imkân sağlar	3,1078	1,1812
İnternete dayalı uzaktan eğitim öğrencilerin artan eğitim ihtiyaç ve çeşitliliğinin karşılanması açısından önemli bir fırsattır	3,5216	1,1507
İnternete dayalı uzaktan eğitim öğrencilere psikolojik açıdan daha rahat bir öğrenme sağlar	3,2198	1,3221
İnternete dayalı uzaktan eğitim öğrencilerin öğretim maliyetlerini (seyahat, konaklama, yeme-içme, kırtasiye giderleri vb.) azaltır	3,9698	1,1411

“İnternete dayalı uzaktan eğitim öğrencilerin öğretim maliyetlerini (seyahat, konaklama, yeme-içme, kırtasiye giderleri vb.) azaltır” ifadelerine katılımın diğer ifadelere kıyasla daha yüksek olduğu görülmüştür. Bununla birlikte en az katılımın ise “İnternete dayalı uzaktan eğitim dersin konunun ileri gelen uzmanları tarafından verilmesine imkân sağlar” ifadesinde olduğu görülmektedir (Tablo 2).

“İnternete dayalı uzaktan eğitim öğrencilerin öğretim maliyetlerini (seyahat, konaklama, yeme-içme, kırtasiye giderleri vb.) azaltır” ifadesine katılımın diğer ifadelerle kıyasla yüksek olduğu görülmüştür. Bununla birlikte en az katılımın ise “İnternete dayalı uzaktan eğitim daha hızlı bir öğrenme sağlar” ifadesinde olduğu görülmektedir (Tablo 2).

Öğrencilerin İDUE Yöntemine Olan Tutumlarının Çeşitli Demografik Değişkenlerle Olan İlişkisine Yönelik Bulgular

Bu bölümde araştırmaya katılan öğrencilerin İDUE yöntemi konusundaki görüşlerinin cinsiyet ile okuduğu bölüme göre farklılık gösterip göstermediği yer almaktadır.

Daha önceki bölümlerde öğrencilerin İDUE yöntemine olan tutumlarının 3 faktörden oluştuğu ve bu faktörleri oluşturan verilerin normal bir dağılıma sahip olduğu görülmüştü. Dolayısıyla; cinsiyet ve bölüm değişkenlerinin bağımlı değişkenlerle analizinde parametrik Bağımsız Örneklem için t Testi yöntemi uygulanmıştır.

Cinsiyet Değişkenine İlişkin Bulgular

Araştırmaya katılan öğrencilerin cinsiyetleri ile İDUE yöntemi konusundaki görüşleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olup olmadığını aramak amacıyla uygulanan Bağımsız Örneklem için t Testi’nden elde edilen bulgular Tablo 3’te gösterilmiştir.

Tablo 3: Öğrencilerin İDUE Yöntemi Konusundaki Görüşleri ile Cinsiyetleri Arasındaki İlişkinin Tespitine Yönelik Gerçekleştirilen t Testi Sonuçları

Faktörler	Cinsiyet	Frekans	%	X	S.S.	T	p
1. Faktör: Akademik Başarı ve Tercih	Erkek	134	57,8	3,1483	0,8955	2,020	0,045
	Kız	98	42,2	2,9072	0,8947		
2. Faktör: Öğrenme Ortamı ve Kullanışlılık	Erkek	134	57,8	2,9565	1,0161	1,160	0,247
	Kız	98	42,2	2,8076	0,8830		
3. Faktör: Ekonomiklik ve Ulaşılabilirlik	Erkek	134	57,8	3,4851	0,8772	0,679	0,498
	Kız	98	42,2	3,4072	0,8372		

Buna göre öğrencilerin İDUE yöntemi konusundaki görüşleri ile cinsiyetleri arasında sadece 1. Faktörde anlamlı bir farklılığın olduğu görülmüştür. Bu farklılığın hangi ifadelerde gerçekleştiğini görmek için 1. Faktörü oluşturan

her bir ifade için ayrı ayrı t Testi uygulanmış ve elde edilen sonuçlar Tablo 4'te gösterilmiştir.

Buna göre; “yöntemin kolaylığı, yer ve zamandan bağımsız olması ile öğrenci başarısına olumlu etkisi” konularında cinsiyete göre anlamlı bir farklılığın olduğu ve bu farklılığın tamamının erkek öğrenciler lehinde olduğu görülmüştür.

Tablo 4: Öğrencilerin İDUE Yöntemi Konusundaki Görüşlerinin 1. Faktörünü Oluşturan İfadeler ile Cinsiyet Arasındaki İlişkinin Tespitine Yönelik Gerçekleştirilen t Testi Sonuçları

İfadeler	Cinsiyet	Frekans	%	X	S.S.	t	p
İnternete dayalı uzaktan eğitim yönteminin kullanımı ve adapte olması kolaydır	Erkek	134	57,8	3,4103	1,2697	2,180	0,030
	Kız	98	42,2	3,0515	1,1847		
İnternete dayalı uzaktan eğitim yöntemi istediğim yer ve zamanda kullanmak oldukça yararlı ve avantajlıdır	Erkek	134	57,8	3,7612	1,0561	2,296	0,023
	Kız	98	42,2	3,4227	1,1711		
İnternete dayalı uzaktan eğitim yöntemi öğrenciyi daha başarılı kılar	Erkek	134	57,8	2,8433	1,3647	1,986	0,048
	Kız	98	42,2	2,5155	1,1375		

Bölüm Değişkenine İlişkin Bulgular

Araştırmaya katılan öğrencilerin okudukları bölüm ile İDUE yöntemi konusundaki görüşleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olup olmadığını aramak amacıyla uygulanan t Testi'nden elde edilen bulgular Tablo 5'te gösterilmiştir.

Buna göre, öğrencilerin İDUE yöntemi konusundaki görüşleri ile okudukları bölüm arasında sadece 2. Faktörde anlamlı bir farklılığın olduğu görülmüştür. Bu farklılığın hangi ifadelerde gerçekleştiğini görmek için 2. Faktörü oluşturan her bir ifade için ayrı ayrı t Testi uygulanmış ve elde edilen sonuçlar Tablo 6'da gösterilmiştir.

Tablo 5: Öğrencilerin İDUE Yöntemi Konusundaki Görüşleri ile Bölümleri Arasındaki İlişkinin Tespitine Yönelik Gerçekleştirilen t Testi Sonuçları

Faktörler	Bölüm	Frekans	%	X	S.S.	t	p
1. Faktör	Seyahat, Turizm ve Eğlence Hizmetleri	118	50,9	2,9682	0,8454	-1,362	0,175
	Otel, Lokanta ve İkram Hizmetleri	114	49,1	3,1294	0,9526		
2. Faktör	Seyahat, Turizm ve Eğlence Hizmetleri	118	50,9	2,7556	0,9530	-2,249	0,025
	Otel, Lokanta ve İkram Hizmetleri	114	49,1	3,0383	0,9569		
3. Faktör	Seyahat, Turizm ve Eğlence Hizmetleri	118	50,9	3,3750	0,8110	-1,401	0,163
	Otel, Lokanta ve İkram Hizmetleri	114	49,1	3,5332	0,9041		

Buna göre, “sistemin bütün meslek yüksekokullarında uygulanması ile kolay ve eğlenceli bir öğrenme sağlaması” konularında bölümlere göre bir farklılığın olduğu ve bu farklılığın tamamının Otel, Lokanta ve İkram Hizmetleri Bölümü öğrencileri lehinde olduğu görülmüştür.

Tablo 6: Öğrencilerin İDUE Yöntemi Konusundaki Görüşlerinin 2. Faktörünü Oluşturan İfadeler ile Bölüm Arasındaki İlişkinin Tespitine Yönelik Gerçekleştirilen t Testi Sonuçları

Sorular	Bölüm	Frekans	%	X	S.S.	t	p
İnternete dayalı uzaktan eğitim her meslek yüksekokulunda uygulanmalıdır	Seyahat, Turizm ve Eğlence Hizmetleri	118	50,9	2,9576	1,3230	-2,103	0,037
	Otel, Lokanta ve İkram Hizmetleri	114	49,1	3,3186	1,2835		
İnternete dayalı uzaktan eğitim daha kolay bir öğrenme sağlar	Seyahat, Turizm ve Eğlence Hizmetleri	118	50,9	2,4068	1,2624	-2,033	0,043
	Otel, Lokanta ve İkram Hizmetleri	114	49,1	2,7522	1,3197		
İnternete dayalı uzaktan eğitim öğrencilere daha eğlenceli bir öğrenme sağlar	Seyahat, Turizm ve Eğlence Hizmetleri	118	50,9	2,6525	1,1938	-2,375	0,018
	Otel, Lokanta ve İkram Hizmetleri	114	49,1	3,0442	1,3119		

Sonuç ve Tartışma

Bu araştırmada Gaziantep Üniversitesi Turizm ve Otelcilik Meslek Yüksekokulu'nda eğitim gören öğrencilerin İDUE yöntemi konusundaki görüşleri ile bu görüşleri oluşturan faktörler tespit edilmiş ve araştırmaya katılan öğrencilerin bu görüşleri ile cinsiyet ve okudukları bölüm değişkenleri arasındaki mevcut farklılıklar ortaya konmuştur. Bu bağlamda araştırmadan elde edilen sonuçlar şunlardır:

- Öğrencilerin İDUE yöntemi konusundaki görüşleri; “Uzaktan Eğitime Yönelik Tutum, Uzaktan Eğitimin Kullanışlılığı ve Uzaktan Eğitimin Uygulanabilirliği” olmak üzere 3 faktörden oluşmakta ve 1. Faktör 8, 2. Faktör 6 ve 3. Faktör ise 4 madde içermektedir.
- Öğrencilerin tutum ölçeğinin “Uzaktan Eğitime Yönelik Tutum” boyutunu ölçen 8 maddeye yönelik görüşleri “Kararsızım”, “Öğrenme Ortamı ve Kullanışlılık” boyutunu ölçen 6 maddeye yönelik görüşleri “Kararsızım” ve son olarak “Ekonomiklik ve Ulaşılabilirlik” boyutunu ölçen 4 maddeye yönelik görüşleri ise “Katılıyorum” şeklindedir.
- Öğrencilerin İDUE yöntemi hususunda en çok katılım gösterdiği 3 ifade; öğretim maliyetlerini azaltması, istenilen yer ve zamanda kullanım kolaylığı sağlaması ile eğitim ihtiyacının karşılanmasında önemli bir fırsat olmasıdır.
- Öğrencilerin İDUE yöntemi hususunda en az katılım gösterdiği 3 ifade; daha hızlı bir öğrenme sağlaması, daha kolay bir öğrenme sağlaması ile bu yöntemin öğrenciyi daha başarılı kılmasıdır.
- Araştırmaya katılan 1. sınıf öğrencileri İDUE yöntemi ile 1 ders, 2. sınıf öğrencileri ise bu yöntemle 2 ders almışlardır. Araştırma kapsamında bu öğrencilere İDUE yöntemiyle almış oldukları derslerden gösterdikleri akademik başarıları da sorulmuştu. Buna göre öğrencilerin %92,2 (n=214)’si aldıkları ders(ler)den geçtiklerini ve bununla beraber öğrencilerin %86,6 (n=201)’sının bu ders notlarının 100’lük sisteme göre 70 ve üstü gibi yüksek bir ortalamaya sahip olduklarını belirtmişlerdir.

Buna göre öğrenciler İDUE yönteminin en çok istenilen zamanda ve istenilen mekanda İnternet vasıtasıyla derslerini takip etmenin avantajlı olduğunu belirtmişlerdir. Birçok araştırmada online öğrenmenin en önemli avantajı zaman ve mekan esnekliği olarak belirtilmiştir (Means vd., 2009;

HEA, 2009; Newcombe, Eynde ve Steel, 2007). Öğrencilerin İDUE Fyönteminde en az katıldığı ifade ise tüm derslerin İDUE yöntemi ile alınmasıdır. İDUE yönteminde etkileşim her ne kadar artırılmaya çalışılsa dahi insani etkileşim yönünden yüz yüze eğitim ile kıyas edilemez. İnsani etkileşim ise öğrenme ortamında önemli bir faktördür (Isaacs, Morris, Rodriguez ve Tang, 1995). İnsani etkileşim bir dersin sadece öğrenilmesine yardımcı olmaz, aynı zamanda öğrencilerin sosyal gelişimleri için de önemlidir (Gilbert ve Moore, 1998; Roblyer ve Ekhaml, 2000). Bu nedenle öğrenciler sadece İDUE yöntemi ile tüm dersleri almak istememiş olabilirler.

İDUE yöntemi ile birçok üniversitede önlisans, lisans, yüksek lisans ve doktora dersleri verilmektedir. Araştırmaya katılan öğrenciler de İDUE yönteminin üniversitelerde kullanılması gerektiğini düşünmektedirler. Bununla birlikte öğrenciler İDUE yönteminin eğlenceli olmadığını düşünmektedirler. İDUE yöntemi genellikle bireysel olarak kullanılırken, geleneksel eğitimde toplu eğitim verilmekte ve daha eğlenceli olmaktadır. Sweeney ve Ingram (2001) online ve yüz yüze eğitimi karşılaştırdıkları çalışmalarında öğrencilerin İDUE yönteminin yüz yüze eğitimden daha eğlenceli olduğunu bulmuşlardır. Bu da İDUE yönteminde online içeriklerin, online programın ve eğiticinin rolünü önemli hale getirmektedir. Online öğrenmede materyaller çok önemlidir. Çünkü online öğrenmede içerik-öğrenci etkileşimi başarıyı en çok etkileyen faktördür (Bernard vd., 2009). Online öğrenmede öğrenci öncelikle içerik ile etkileşime girmekte, yüz yüze eğitimde ise öğrenci öncelikle öğretmen ile etkileşime girmektedir (Murray vd., 2013). Online öğrenmede başarıyı en çok etkileyen faktörün eğitimci-öğrenci etkileşimi olduğundan (Yükseltürk ve Bulut, 2007) online öğrenmede içeriğin olabildiğince eğitici eksikliğini giderecek şekilde düzenlenmesi gerekmektedir.

İDUE yöntemi enstitü seviyesinde benimsendikten sonra kuruluş aşamasında yüksek bir maliyet gerektirebilir. Ancak sistem kurulduktan, içerikler hazırlandıktan ve eğitimciler eğitildikten sonra maliyetlerde gözle görülür azalmalar meydana gelecektir. Bu çalışmada öğrenciler de maliyetlerin azalacağı konusunda hemfikirdirler. Birçok araştırmacı İDUE yönteminin maliyetleri azaltacağını düşünmektedir (Betts, Hartman, ve Oxholm, 2009; Dziuban et al., 2004). Twigg (2003)'e göre İDUE yöntemi ile eğitim kurumları %40'a kadar maliyetlerinde bir düşüş sağlayabilirler. Bersin (2004) şirketlerin maliyetlerini azaltmak için İDUE yöntemi ile eğitimler yaptığını belirtmektedir. İDUE yönteminde kullanılan harmanlanmış öğrenme ile birçok enstitü maliyetlerinin azaldığını ifade etmektedir Chute,

Williams ve Hancock, 2006; Lewis ve Orton, 2006; Mahesh ve Woll, 2007). Öğrenciler İDUE yönteminin hızlı bir öğrenme sağladığı konusuna pek fazla katılmamaktadırlar. Bunun nedeni bu sisteme alışık olmamaları şeklinde değerlendirilmektedir.

Araştırmada İDUE yönteminin bazı özellikleri ile araştırmaya katılan öğrencilerin cinsiyetleri arasında anlamlı farklılıklar bulunmuştur. Buna göre erkekler “yöntemin kolaylığı, yer ve zamandan bağımsız olması ile öğrenci başarısına olumlu etkisi” konularında kadın katılımcılara oranla daha olumlu düşünmektedirler. Literatürde bu sonucu destekler nitelikte çalışmalar mevcuttur (Ono ve Zavodny, 2003; Schumacher ve Morahan-Martin, 2001, Braten ve Stromso, 2006). Bu çalışmalarda erkek katılımcıların kadın katılımcılara oranla İnternet temelli eğitime yönelik daha olumlu tutumlar gösterdikleri tespit edilmiştir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin yaklaşık %92’si İDUE yöntemiyle aldıkları ders(ler)den başarılı oldukları tespit edilmiştir. İDUE yönteminin akademik başarıya pozitif olarak etki ettiğini gösteren çalışmalar mevcuttur. Garrison ve Kanuka (2004) İnternete dayalı harmanlanmış öğrenme yönteminin öğrencilerin akademik başarılarını artırdığını bulmuşlardır. Bununla birlikte İDUE yönteminin öğrencilerin bilgilerini artıran ve kullanışlı olduğunu ortaya koyan çalışmalarda mevcuttur (Ireland vd., 2009).

KAYNAKÇA

- Akbulut, Y. (2010). *Sosyal Bilimlerde SPSS Uygulamaları*. İstanbul: İdeal Kültür Yayıncılık.
- Allen, I., Seaman, J. (2011). *Going the Distance: Online Education in the USA, 2011* Wellesley MA: Babson Survey Research Group.
- Allen, I.E. ve Seaman, J. (2014). *Grade Change, Tracking Online Education in the United States*, Babson Survey Group
- Altunışık, R., Coşkun, R. , Bayraktaroğlu, S. ve Yıldırım, E. (2007). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri*. Sakarya: Sakarya Yayıncılık.
- Anohina, A. (2005). Analysis of the Terminology Used in The Field of Virtual Learning. *Educational Technology and Society* , 8 (3), 91-102.
- Bernard, R. M.,Abrami, P. C., Borokhovski, E., Wade , C. A., Tamin, R. M., Surkes, M. A., and Bethel, E. C. (2009). A meta-analysis of three types of interaction treatments in distance education. *Review of Educational Research*, 79 (3), 1243-1289.
- Bersin, J. (2004). *The Blended Learning Book, Best Practices, Proven Methodologies and Lessons Learned*, Pfeiffer (John Wileyve Sons Inc).San Fransisco, CA.
- Betts, K.,Hartman, K., ve Oxholm, C. (2009). Re-examining vere positioning higher education: twenty Economic and demographic factors driving online and blended program enrollments. *Journal of Asynchronous Learning Networks*, 13(4), 3-23.
- Braten, I. ve Stromso, H.I. (2006). Epistemological beliefs, interest, and gender as predictors of Internet-based learning activities, *Computers in Human Behavior* 22 1027–1042
- Chute, A.G., Williams, J.O.D., ve Hancock, B.W. (2006). Transformation of sales skills through knowledge management and blended learning. In C.J. Bonk ve C.R. Graham (Eds.), *Handbook of blended learning: Global perspectives, local designs* (pp. 105-119). San Francisco, CA: Pfeiffer.
- Cook, D.A. (2007). Web-based learning: pros, consand controversies, *Clinical Medicine*, 7 (1), 37-42.
- Comrey, A. L. & Lee, H. B. (1992). *A first course in factor analysis*. Hillsdale, NJ: Erlbaum
- Dos, B. (2014). Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı Dersinde Harmanlanmış Öğrenme Modelinin Uygulanabilirliğinin

Değerlendirilmesi, Gaziantep Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Gaziantep.

- Dos, B. ve Demir, S. (2013). The Analysis of the Blogs Created in a Blended Course through the Reflective Thinking Perspective, *Educational Sciences: Theory ve Practice* - 13(2) 1335-1344
- Durmuş, B. , Yurtkoru, E. S. ve Çinko, M. (2013). Sosyal Bilimlerde SPSS’le Veri Analizi. İstanbul: Beta Yayıncılık.
- Dziuban, C.,Hartman, J. ve Moskal, P.D. (2004). Blended Learning, *ECAR Research Bulletin*
- Dziuban, C.,Hartman, J., Moskal, P., Sorg, S., ve Truman, B. (2004). Three ALN modalities: An institutional perspective. *Elements of Quality Online Education: Into the Mainstream* (pp. 127-148). Needham, MA: Sloan Consortium.
- Garrison,D.,&Kanuka, H. (2004). Blended learning: uncovering its transformative potential in higher education. *The Internet and Higher Education*, 7(2), 95–105.
- Gilbert, L.,ve Moore, D. R. (1998). Building interactivity into web courses: Tools for social and instructional interaction. *Educational Technology*, 38(3), 29-35.
- Guri-Rosenblit, S. (2005). ‘Distance education’ and ‘e-learning’: Not the same thing, *Higher Education*(2005) 49: 467–493
- HEA - Open and Flexible Learning, Higher Education Authority, November-2009
- Ireland, J., Johnson, N., Adams, D., Eboh, W., &Mowatt, E. (2009). Blended learning in education: effects on knowledge and attitude. *British Journal of Nursing*, 18(2), 124–130.
- Işık, A. H., Karakış, R., ve Güler, İ. (2010). Postgraduate students’ attitudes towards distance learning (*The case study of Gazi University*). *Procedia Social and Behavioral Sciences* 9.
- Isaacs, E., Morris, T., Rodriguez, T., ve Tang, J. (1995) A Comparison of Face-to-face and Distributed Presentations, *Proceedings of the Conference on Computer-Human Interaction (CHI '95)*, Denver, CO, 354-361.
- Kolowich, Steve (8 April 2013). Coursera Takes a Nuanced View of MOOC Dropout Rates. *The Chronicle of Higher Education*. Retrieved 19 April 2013.

- Köksalan, B., Sevindik, T. ve Olcay, A. (2011). Web Tabanlı Öğretim Yönteminin Turizm Eğitiminde Akademik Başarıya Etkisi, *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(3) - s. 1115-1142
- Leh, A. (2002). Action research on hybrid courses and their online communities. *Education Media International*, 39(1): 31-38.
- Lewis, N.J.,ve Orton, P.Z. (2006). Blending learning for business impact: IBM'ın başarısı için öğrenme. In C.J. Bonk ve C.R. Graham (Eds.), *Handbook of blended learning: Global perspectives, local designs* (pp. 61-75). San Francisco, CA: Pfeiffer.
- Mahesh, V.,&Woll, C. (2007). Blended learning in high tech manufacturing: A case study of cost benefits and production efficiency. *Journal of Asynchronous Learning Networks*, 11(2), 43-60.
- Means, B.,Toyama, Y., Murphy, R., Bakia, M., ve Jones, K. (2009). *Evaluation of evidence based practices in online learning: A meta-analysis and review of online learning studies*. U.S. Washington D.C.:Department of Education, Office of Planning, Evaluation, and Policy Development.
- Murray, M.,Perez, J., Gesit, D. Ve Hedrick, A. (2013). Student Interaction with Content in Online and Hybrid Courses: Leading Horses to the Proverbial Water, *Informing Science: The international Journal of an Emerging Trans discipline* Volume 16, 2013
- Newcombe, P.A.,Eynde, J. veSteel, C.H. (2007). Responding to learners' need for choice: Flexible learning modes for creating an e-learning community, *Proceeding of the Singapore 2007: Concise paper*: van den Eynde, Newcombeand Steel 1041
- Ono, H.,&Zavodny, M. (2003). Gender and the Internet. *Social Science Quarterly*, 84 , 111–121
- Oye, N.D.,Iahad, A. N., Madar, M.J. ve Rahim, N. (2012). The Impact Of E-Learning On Students Performance In Tertiary Institutions, *IRACST – International Journal of Computer Networks and Wireless Communications* (IJCNWC), ISSN: 2250-3501 Vol.2, No.2, April 2012 121
- Ozan, Ö. (2008). Öğrenme Yönetim Sistemlerinin (Learning Management Systems-LMS) Değerlendirilmesi, *inet-tr'08 - XIII. Türkiye'de İnternet Konferansı Bildirileri* 22-23 Aralık 2008 Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Ankara

- Özdamar, K. (2004). *Paket Programlarla İstatiksel Veri Analizi*. Eskişehir: Kaan Kitapevi.
- Özkul, A. E. ve Aydın, C. H. (2012). *Öğrenci Adaylarının Açık ve Uzaktan Öğrenmeye Yönelik Görüşleri*. XIV. Akademik Bilişim Konferansı, 1-3 Şubat 2012.Uşak.
- Roblyer M.D. ve Ekhaml, L. (Summer 2000). How interactive are your distance courses? A rubric for assessing interaction in distance learning. *Online Journal of Distance Learning Administration*, Volume 3, Number 2.
- Rodgers, T. (2008). Student Engagement in the E-learning process and impact on their Grades: *International Journal of Cyber Society and Education.*, 1(2), 143-156.
- Ruiz, J.,Mintzer, M. Ve Leipzig, R. (2007). The impact of E-learning in medical education. *Academic Medicine* 81(3), pp. 207-212.
- Quintana, Y. (1996). Evaluating the Value and Effectiveness of Internet-Based Learning, INET96 Montreal, Canada, 24-28 June 1996 *Transforming Our Society Now*
- Sahin, I.,ve Shelley, M. (2008). Cons İDUERING Students' Perceptions: The Distance Education Student Satisfaction Model. *Educational Technology ve Society*.
- Schumacher, P.,&Morahan-Martin, J. (2001). Gender, Internet and computer attitudes and experiences. *Computers in Human Behavior*, 17, 95–110.
- Sweeney, J. Ve Ingram, D. (2001). A comparison of traditional and web-based tutorials in marketing education: An exploratory study. *Journal of Marketing Education*, 23(1), 55-62.
- Teresa, M., ve Ana, S. (2008). The role of new technologies in the learning process: Moodle as a teachingtool in Physics. *Computers ve Education* 52 (1), 35-44.
- Twigg, C.A. (2003). Improving learning and reducing costs: New models for online learning. *Educause Review*, 38(5), 28, 30, 32-36, 38.
- Wang, Yi-Chia, Robert Kraut, and John M. Levine.(2012). *Tostayorleave?:the relationship of emotional and informational support to commitment in online health support groups*. Proceedings of the ACM 2012 conference on Computer Supported Cooperative Work. ACM, 2012.

Yakın, İ. ve Tınmaz, H. (23-25 Ocak 2013). *Uzaktan Eğitimde Önemli Bir Boyut: Öğretmen Adaylarının E-Hazırbulunuşlukları*. XIV. Akademik Bilişim Konferansı, Akdeniz Üniversitesi, Antalya.

Yıldız, E. (2011). *Web-Tabanlı Senkron Derslerin Öğretmen Adaylarının Uzaktan Eğitime Karşı Tutumları ve Senkron Teknolojileri Kabulleri Üzerine Etkisi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Balıkesir Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Balıkesir.

Yukselturk, E. ve Bulut, S. (2007). Predictors for Student Success in an Online Course. *Educational Technology and Society* , 10 (2), 71-83.

Zhao, Y., Lei, J., Yan, B., Lai, C., ve Tan, H.S. (2005). What makes the difference? A practical analysis of research on the effectiveness of distance education. *Teachers College Record*, 107(8), 1836-1884. doi:10.1111/j.1467-9620.2005.00544.x

<http://www.learningpartnership.org/lib/technology-facts-figures>

internetworldstats.com